YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

11 päivänä huhtikuuta 2000 *

Yhdistetyissä asioissa C-51/96 ja C-191/97,

jotka Tribunal de première instance de Namur (Belgia) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäviksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa

Christelle Deliège

vastaan

Ligue francophone de judo et disciplines associées ASBL,

Ligue belge de judo ASBL ja

Union européenne de judo (C-51/96)

ja

Christelle Deliège

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

vastaan

Ligue francophone de judo et disciplines associées ASBL,

Ligue belge de judo ASBL ja

François Pacquée (C-191/97)

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 59 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 49 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 60, 66, 85 ja 86 artiklan (joista on tullut EY 50, EY 55, EY 81 ja EY 82 artikla) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat J. C. Moitinho de Almeida, D. A. O. Edward ja L. Sevón sekä tuomarit P. J. G. Kapteyn, J.-P. Puissochet, G. Hirsch, P. Jann ja H. Ragnemalm (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: G. Cosmas,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Deliège, edustajinaan asianajajat L. Misson ja B. Borbouse, Liège,

— Ligue francophone de judo et disciplines associées ASBL, edustajinaan asianajajat C. Dabin-Serlez ja B. Lietar, Wavre,

— Ligue belge de judo ASBL, edustajinaan asianajajat G. de Smedt ja L. Carle, Lokeren, sekä asianajajat H. van Houtte ja F. Louis, Bryssel, ja Ligue belge de judo ja Pacquée, edustajanaan asianajaja G. de Smedt (C-191/97),

— Belgian hallitus, asiamiehinään ulkoasiain-, ulkomaankauppa- ja kehitysyhteistyöministeriön oikeudellisen osaston pääneuvonantaja J. Devadder (C-51/96 ja C-191/97) ja saman ministeriön oikeudellisen osaston pääjohtaja R. Foucart (C-191/97),

— Saksan hallitus, asiamiehinään liittovaltion talousministeriön ministerineuvos E. Röder ja saman ministeriön hallitusneuvos S. Maass (C-51/96) sekä E. Röder ja saman ministeriön ylijohtaja C.-D. Quassowski (C-191/97),

— Kreikan hallitus, asiamiehinään valtion oikeudellisen neuvoston avustava oikeudellinen neuvonantaja G. Kanellopoulos ja ulkoasiainministeriön eurooppaoikeuden osaston oikeudellisen erikoisyksikön oikeudellinen apulaisneuvonantaja P. Mylonopoulos,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään valtionasiamies L. Pérez de Ayala Becerril (C-191/97),

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston jaostopäällikkö C. de Salins ja saman osaston tehtävään määrätty A. de Bourgoing,

— Italian hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön diplomaattisten riita-asioiden osaston osastopäällikkö, professori U. Leanza, avustajanaan valtionasiamies D. Del Gaizo (C-51/96),

— Alankomaiden hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellinen neuvonantaja A. Bos (C-51/96) ja saman ministeriön oikeudellisen neuvonantajan virkaa hoitava J. G. Lammers (C-191/97),

— Itävallan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön ministerineuvos W. Okresek (C-51/96), ja saman ministeriön tehtävään määrätty C. Stix-Hackl (C-191/97),

— Suomen hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön lainsäädäntöneuvos T. Pynnä,

— Ruotsin hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön ulkomaankauppa-osaston ulkoasiainneuvos E. Brattgård (C-51/96) ja saman osaston päällikkö L. Nordling (C-191/97),

— Norjan hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön vt. osastopäällikkö B. B. Ekeberg,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja A. Caeiro ja oikeudellisen yksikön virkamies W. Wils,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Deliègen, edustajinaan asianajajat L. Misson ja B. Borbouse, Ligue francophone de judo et disciplines associées ASBL:n, edustajanaan asianajaja B. Lietar, Ligue belge de judo ASBL:n ja Pacquéen, edustajinaan asianajajat L. Carle, F. Louis ja T. Geurts, Termonde, Belgian hallituksen, asiamiehenään ulkoasiain-, ulkomaankauppa- ja kehitysyhteistyöministeriön oikeudellisen osaston neuvonantaja A. Snoecx, Tanskan hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön osastopäällikkö J. Molde, Kreikan hallituksen, asiamiehenään G. Kanellopoulos, Espanjan hallituksen, asiamiehenään valtionasiamies N. Díaz Abad, Ranskan hallituksen, asiamiehenään A. de Bourgoing, Italian hallituksen, asiamiehenään D. Del Gaizo, Alankomaiden hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellinen apulaisneuvonantaja A. Fierstra, Suomen hallituksen, asiamiehenään T. Pynnä, Ruotsin hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön ulkoasiainneuvos A. Kruse ja komission, asiamiehenään W. Wils, 23.2.1999 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 18.5.1999 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal de première instance de Namur on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 16.2.1996 välitoimimenettelyssä tekemällään välipäätöksellä (C-51/96), joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 21.2.1996, ja 14.5.1997 antamallaan pääasiaa koskevalla tuomiolla (C-191/97), joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 20.5.1997, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä EY:n perustamissopimuksen 59 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 49 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 60, 66, 85 ja 86 artiklan (joista on tullut EY 50, EY 55, EY 81 ja EY 82 artikla) tulkinnasta.

2 Nämä ennakkoratkaisukysymykset on esitetty asioissa, joissa hakijana on Deliège ja vastapuolina Ligue francophone de judo et disciplines associées ASBL (jäljempänä LFJ), Ligue belge de judo ASBL (jäljempänä LBJ) ja viimeksi mainitun puheenjohtaja François Pacquée ja jotka koskevat sitä, että hakijaa ei valittu osallistumaan Pariisin kansainväliseen judoturnaukseen alle 52-kiloisten sarjassa.

Judokilpailujen järjestämistä ja niihin valitsemista koskevat säännöt

3 Kansainvälinen judoliitto (jäljempänä IJF) organisoi maailmanlaajuisesti judotoimintaa. Judo on yksilölajina harjoitettava kamppailu-urheilulaji. Euroopan judoliitto (jäljempänä EJU) on kansallisten judoliittojen kattojärjestö Euroopan tasolla. Belgian judoliitto, LBJ, huolehtii lähinnä kansainvälisistä kilpailuista ja valitsee kansainvälisiin turnauksiin osallistuvat urheilijat. LBJ koostuu kahdesta alueellisesta liitosta, Vlaamse Judofederatiesta (jäljempänä VJF) ja LFJ:stä. LBJ:n jäseniä ovat nämä alueelliset liitot sekä niihin kuuluvat seurat. Judokat kuuluvat

seuraan, joka taas kuuluu alueelliseen liittoon, joka myöntää jäsenille kursseille ja kilpailuihin osallistumiseen tarvittavat lisenssit. Lisenssinhaltijan on noudatettava kaikkia alueellisen liiton perustamissäännöissä ja muissa säännöissä asetettuja velvoitteita.

4 Perinteisesti urheilijat jaetaan sarjoihin sukupuolen ja seitsemän painoluokan mukaan eli yhteensä neljääntoista eri sarjaan. Amsterdamissa 5.2.1994 pidetyssä teknisiä ja urheilullisia kysymyksiä käsitelleessä kokouksessaan ja Nikosiassa 9.4.1994 pidetyssä sääntömääräisessä kokouksessaan EJU:n johtokunta antoi säännöt, jotka koskevat osallistumista niin kutsuttuihin A-ryhmän eurooppalaisiin turnauksiin. Näistä turnauksista, kuten toukokuussa 1996 järjestetyistä Euroopan-mestaruuskilpailuistakin, oli mahdollista saada pisteitä sellaisille eurooppalaisille listoille sijoittumista varten, joiden perusteella valittiin edustajat vuoden 1996 Atlantan olympialaisiin. Säännöissä määrättiin, että ainoastaan kansalliset liitot voivat nimetä urheilijoita ja että jokainen eurooppalainen liitto voi nimetä näille listoille seitsemän miesjudokaa ja seitsemän naisjudokaa eli periaatteessa yhden judokan joka sarjaan. Jos johonkin sarjaan ei nimetty judokaa, toiseen sarjaan oli mahdollista nimetä kaksi judokaa, kunhan seitsemän miehen ja seitsemän naisen kiintiötä ei ylitetty. Kuten LFJ totesi yhteisöjen tuomioistuimen suullisessa käsittelyssä, judokan kansalaisuudella ei ollut tässä yhteydessä lainkaan merkitystä, koska huomioon otettiin ainoastaan kuuluminen kansalliseen liittoon.

5 IJF:n Madridissa 19.10.1993 antamien Atlantan olympialaisia koskevien valintaedellytysten mukaan olympialaisiin voivat kussakin sarjassa osallistua edellisten maailmanmestaruuskilpailujen kahdeksan parasta sekä joka maanosasta tietty määrä judokia (Euroopasta yhdeksän miestä ja viisi naista joka sarjassa) kunkin judokan tietyissä ennen olympialaisia järjestetyissä turnauksissa saavuttamien tulosten perusteella. Tältä osin EJU täsmensi edellä mainituissa Amsterdamin ja Nikosian kokouksissa, että huomioon otettaisiin kolme parasta vuoden 1995 maailmanmestaruuskilpailujen ja vuoden 1996 Euroopan-mestaruuskilpailujen välisenä aikana A-ryhmän turnauksissa ja aikuisten Euroopan-

mestaruuskilpailuissa saavutetuista tuloksista. EJU määräsi myös, että edustajiksi katsotaan liitot eivätkä judokat henkilökohtaisesti.

Pääasiat ja ennakkoratkaisukysymykset

6 Deliège on harrastanut judoa vuodesta 1983 lähtien ja vuodesta 1987 lähtien hän on saavuttanut alle 52-kiloisten sarjassa loistavia tuloksia, kuten useita Belgian-mestaruuksia, yhden Euroopan-mestaruuden ja yhden alle 19-vuotiaiden maailmanmestaruuden sekä voittoja ja pistesijoja kansainvälisissä turnauksissa. Pääasian asianosaiset ovat erimielisiä Deliègen asemasta: Deliège katsoo harjoittavansa judoa ammattilaisena tai puoliammattilaisena, kun taas LBJ ja LFJ katsovat judon olevan Euroopassa ja erityisesti Belgiassa ainoastaan amatööriurheilua.

7 Deliège väittää, että vuodesta 1992 lähtien LFJ:n ja LBJ:n vastuuhenkilöt ovat rajoittaneet hänen uransa kehittymistä. Deliège valittaa erityisesti siitä, että hänen ei annettu osallistua Barcelonan olympialaisiin vuonna 1992 ja ettei häntä valittu vuoden 1993 maailmanmestaruuskilpailuihin eikä vuoden 1994 Euroopan-mestaruuskilpailuihin. Maaliskuussa 1995 Deliègelle ilmoitettiin, ettei hän ollut läpäissyt esivalintaa Atlantan olympialaisiin. Huhtikuussa 1995, kun Deliège valmistautui osallistumaan toukokuussa pidettäviin Euroopan-mestaruuskilpailuihin, Belgian joukkueeseen valittiin hänen sijastaan VJF:ään kuuluva urheilija. Joulukuussa 1995 hän ei saanut osallistua A-ryhmän kansainväliseen turnaukseen Baselissa.

8 LFJ väittää, että Deliègellä on useaan otteeseen ollut erimielisyyksiä LFJ:n ja LBJ:n valmentajien, valitsijoiden tai vastuuhenkilöiden kanssa ja että hän on toiminut sääntöjenvastaisesti, minkä seuraamuksena hänet on muun muassa

erotettu väliaikaisesti kaikesta liiton toiminnasta. Lisäksi hänellä on ollut urheilullisia vaikeuksia, koska Belgialla on vähintään neljä korkeatasoista judokaa alle 52-kiloisten sarjassa. LBJ toteaa, että urheilijoiden valinnoista eri turnauksiin ja mestaruuskilpailuihin päättää kansallinen urheilukomitea, joka koostuu tasapuolisesti VJF:n ja LFJ:n jäsenistä.

9 Pääasioiden taustalla olevat tosiseikat koskevat osallistumista Pariisissa 10. ja 11.2.1996 järjestettyyn A-ryhmän kansainväliseen turnaukseen. Koska LBJ oli valinnut kaksi muuta urheilijaa, joiden urheilutulokset olivat Deliègen mukaan hänen tuloksiaan huonommat, Deliège saattoi 26.1.1996 vireille välitoimimenettelyn Tribunal de première instance de Namurissa.

Asia C-51/96

10 Deliège vaati välitoimimenettelyssä Tribunal de première instance de Namuria määräämään LFJ:n ja LBJ:n täyttämään kaikki muodollisuudet, jotta hän voi osallistua Pariisin turnaukseen, ja esittämään yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen siitä, ovatko EJU:n antamat säännökset urheilijoiden määrän rajoittamisesta kansallisen liiton mukaan ja A-ryhmän yksilölajien turnauksiin osallistumiseen myönnettävistä liittojen luvista ristiriidassa perustamissopimuksen 59, 60, 66, 85 ja 86 artiklan kanssa. Deliège haastoi 9.2.1996 päivätyllä kirjelmällään EJU:n mukaan oikeudenkäyntiin ja vaati välitoimista päättävää tuomioistuinta määräämään siitä, että kaikkien A-ryhmän turnausten järjestäjien olisi hyväksyttävä väliaikaisesti kaikki hänen ilmoittautumisensa riippumatta siitä, onko kansallinen liitto valinnut hänet vai ei.

11 Tribunal de première instance de Namur hylkäsi välitoimimenettelyssä 6.2.1996 tekemällään välipäätöksellä Deliègen vaatimuksen siltä osin kuin se koski hänen osallistumistaan Pariisin turnaukseen, mutta kielsi LBJ:tä ja LFJ:tä tekemästä mitään sellaista päätöstä, joka tarkoittaisi sitä, ettei hakijaa valittaisi mihinkään tuleviin kilpailuihin, kunnes asianosaisia on kuultu uudelleen muiden vaatimusten osalta.

12 Tribunal de première instance de Namur jätti 16.2.1996 tekemällään välipäätöksellä tutkimatta vaatimuksen EJU:n haastamisesta väliintulijaksi.

13 Ennakkoratkaisupyynnön tehnyt tuomioistuin totesi tämän jälkeen, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan urheilutoiminta kuuluu yhteisön oikeuden soveltamisalaan siinä määrin kuin se voi olla EY:n perustamissopimuksen 2 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 2 artikla) mukaista taloudellista toimintaa. Urheilutoiminnan viimeaikaisen kehityksen vuoksi amatööriurheilijan ja ammattiurheilijan väliset erot ovat kaventuneet. Huippuurheilijat voivat saada stipendien ja muiden tukien lisäksi suurempia tuloja kuuluisuutensa vuoksi, jolloin he harjoittavat taloudellista toimintaa.

14 Ennakkoratkaisupyynnön tehneen tuomioistuimen mukaan Deliège väittää oikeudellisesti riittävällä todennäköisyydellä, että häntä on pidettävä perustamissopimuksen 59, 60 ja 66 artiklan mukaisena palvelujen tarjoajana. Systemaattinen kiintiöitä ja kansallisia valintoja koskeva vaatimus näyttäisi rajoittavan taloudellisen toiminnan vapautta. Ei voida myöskään perustellusti katsoa, että Deliègen vaatima pääsy kilpailuihin johtaisi siihen, että kuka tahansa voisi osallistua mihin tahansa turnaukseen, koska kilpailuihin voivat päästä urheilijat, jotka täyttävät objektiiviset soveltuvuutta koskevat edellytykset, kuten muista vastaavista urheilulajeista saadut kokemukset osoittavat.

15 Ottaen huomioon Atlantan olympialaisten läheisyyden ja huippu-urheilijoiden uran suhteellisen lyhyyden kansallinen tuomioistuin on katsonut, että Deliègen vaatimus ennakkoratkaisukysymyksen esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle oli "ilmeisen asianmukainen". Se, että pääasiassa ei ollut nostettu kannetta, ei estänyt ennakkoratkaisukysymyksen esittämistä. Ennakkoratkaisukysymystä voidaan pitää välitoimiasian ratkaisemisen osana tai asian selvittämistoimena, jolla voidaan nopeuttaa pääasian käsittelyä, mikä vaikuttaisi olevan hakijan tavoitteiden mukaista.

16 Näin ollen Tribunal de première instance de Namur on esittänyt välitoimimenettelyssä yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko sääntö, jonka mukaan urheilijan, joka on ammattilainen tai puoliammattilainen tai joka pyrkii ammattilaiseksi tai puoliammattilaiseksi, on saatava lupa kansalliselta liitoltaan tai tultava kansallisen liiton valitsemaksi, jotta hän voi osallistua kansainväliseen kilpailuun, ja jossa määrätään kansallisista valintakiintiöistä tai vastaavista valintamenettelyistä, Rooman sopimuksen ja erityisesti sen 59—66 artiklan sekä 85 ja 86 artiklan vastainen?"

17 Ennakkoratkaisupyynnön tehnyt tuomioistuin totesi tilanteen järjestämisestä tuomiota odotettaessa, että Deliègen LBJ:tä ja LFJ:tä vastaan tekemiä hakemuksia ei voida hyväksyä. Se kuitenkin katsoi, että hakijaa oli suojattava vakavalta vahingolta järjestämällä odotusajan tilanne siten, ettei se vahingoittaisi muiden urheilijoiden intressejä.

18 LBJ:tä ja LFJ:tä kiellettiin pääasian käsittelyn päättymistä odotettaessa toteuttamasta toimenpiteitä, jotka rajoittavat tai estävät hakijaa toimimasta vapaasti

judokana erityisesti kansallisissa tai kansainvälisissä kilpailuissa ja jotka eivät ole objektiivisesti katsoen perusteltuja hänen fyysisen soveltuvuutensa tai käyttäytymisensä perusteella tai hänen saavutustensa ja muiden kilpaurheilijoiden saavutusten vertailun perusteella. Tämän kiellon vaikutusten oli määrä lakata kuukausi määräyksen julistamisen jälkeen, ellei Deliège nostaisi uutta pääasiaa koskevaa kannetta.

Asia C-191/97

19 Deliège nosti 27.2. ja 1.3.1996 päivätyillä kannekirjelmillään Tribunal de première instance de Namurissa pääasiaa koskevan kanteen LFJ:tä, LBJ:tä ja Pacquéeta vastaan. Kanteessa vaadittiin, että Tribunal de première instance de Namur ensinnäkin toteaisi, että judokien valintaa kansainvälisiin turnauksiin koskeva järjestelmä, sellaisena kuin se on toteutettu kahden edellä mainitun liiton säännöillä, on lainvastainen, koska siinä annetaan näille harkintavalta, joka on omiaan rajoittamaan judokien oikeutta palvelujen tarjonnan vapauteen ja näiden elinkeinovapautta; toiseksi esittäisi yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen; kolmanneksi järjestäisi odotusajan tilanteen, jos ennakkoratkaisukysymys esitetään, ja lopuksi velvoittaisi LFJ:n ja LBJ:n maksamaan hänelle vahingonkorvauksena 30 miljoonaa Belgian frangia.

20 Ennakkoratkaisupyynnön tehnyt tuomioistuin katsoi päätöksessään, että on olemassa ilmeinen vaara, ettei yhteisöjen tuomioistuin tutki asiassa C-51/96 esitettyä ennakkoratkaisukysymystä, koska välitoimista päättävä tuomioistuin oli lausunut asiasta tyhjentävästi. Se päätti siten, ettei ollut syytä odottaa yhteisöjen tuomioistuimen tuomiota tässä ensimmäisessä asiassa ja että koska vastauksen saaminen tässä vireillä olevassa asiassa esitettyyn kysymykseen oli epävarmaa, oli syytä esittää yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyyntö.

21 Deliègen odotusajan tilanteen järjestämistä koskevan vaatimuksen osalta ennakkoratkaisupyynnön tehneen tuomioistuimen mukaan vaikutti erittäin vaikealta, ellei mahdottomalta, järjestää tätä tilannetta käytännössä kaikkien osapuolien intressejä kunnioittaen, koska Deliège ei ollut tehnyt tältä osin ainuttakaan konkreettista ehdotusta.

22 Näissä olosuhteissa Tribunal de première instance de Namur päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko sääntö, jonka mukaan urheilijan, joka on ammattilainen tai puoliammattilainen tai joka pyrkii ammattilaiseksi tai puoliammattilaiseksi, on saatava lupa omalta liitoltaan, jotta hän voi osallistua kansainväliseen kilpailuun, jossa maajoukkueet eivät kilpaile keskenään, Rooman sopimuksen ja erityisesti sen 59, 85 ja 86 artiklan vastainen?"

Yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta vastata ennakkoratkaisukysymyksiin ja ennakkoratkaisukysymysten tutkittavaksi ottaminen

23 LFJ, LBJ, Pacquée, Belgian hallitus, Kreikan hallitus, Italian hallitus ja komissio ovat kiistäneet eri perusteilla yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan vastata asiassa C-51/96 esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen ja vastustaneet tämän kysymyksen osittaistakin tutkittavaksi ottamista.

24 Ensinnäkin ennakkoratkaisupyynnön tehnyt tuomioistuin oli huomautuksia esittäneiden osapuolten mukaan lausunut kaikista kantajan vaatimuksista, joten asian käsittely oli päättynyt. Koska pääasian käsittely päättyi päivänä, jona

ennakkoratkaisukysymys esitettiin, vastauksella ei ollut enää merkitystä ennakkoratkaisupyynnön tehneelle tuomioistuimelle. Tällaisessa tilanteessa asiassa 338/85, Fratelli Pardini, 21.4.1988 annetusta tuomiosta (Kok. 1988, s. 2041) ja asiassa C-159/90, Society for the Protection of Unborn Children Ireland, 4.10.1991 annetusta tuomiosta (Kok. 1991, s. I-4685) seuraa, että yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa vastata ennakkoratkaisukysymykseen.

25 Kysymys oli lisäksi hypoteettinen ja koski asiaa — amatööriurheilua —, joka ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan.

26 Kansallinen tuomioistuin ei ollut myöskään määrittänyt riittävällä tavalla niitä tosiseikkoja ja oikeussääntöjä, joihin esitetyt kysymykset liittyvät. Tämä vaatimus pätee erityisesti kilpailun alalla, jolle on luonteenomaista tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen monimutkaisuus (yhdistetyt asiat C-320/90, C-321/90 ja C-322/90, Telemarsicabruzzo ym., tuomio 26.1.1993, Kok. 1993, s. I-393).

27 LFJ, LBJ, Pacquée, Kreikan hallitus ja komissio ovat riitauttaneet myös yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan vastata asiassa C-191/97 esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen tai sen osaan ja vastustaneet tämän kysymyksen tutkittavaksi ottamista. Nämä osapuolet ovat väittäneet, että ennakkoratkaisupyynnön tehnyt tuomioistuin ei ollut toimittanut riittäviä tietoja tosiseikoista ja oikeussäännöistä; että kysymys koskee asiaa, joka ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan; että EJU:n ja IJF:n puolustautumisoikeuksia on rikottu ja että esitetty kysymys on hypoteettinen siltä osin kuin siinä viitataan muihin kuin kansallisten joukkueiden välisiin kilpailuihin.

28 Ensinnäkin on todettava, että se, koskevatko kansallisen tuomioistuimen esittämät kysymykset muuta kuin yhteisön oikeuden soveltamisalaan kuuluvaa asiaa joko siksi, että amatööriurheilu ei kuulu perustamissopimuksen soveltamisalaan, tai siksi, että kansallisen tuomioistuimen tarkoittamat kilpailut olivat kansallisten joukkueiden välisiä, liittyy kysymysten aineelliseen tutkimiseen eikä niiden tutkittavaksi ottamiseen.

29 Toiseksi mitä tulee väitteeseen, jonka mukaan IJF:n ja EJU:n puolustautumisoikeuksia on rikottu, yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ei ole tutkia sitä, onko se päätös, jolla ennakkoratkaisupyyntö esitetään, tehty oikeudenkäyntimenettelyä ja tuomioistuinten toimintaa koskevien kansallisten sääntöjen mukaisesti (ks. erityisesti asia C-39/94, SFEI ym., tuomio 11.7.1996, Kok. 1996, s. I-3547, 24 kohta ja asia C-105/94, Celestini, tuomio 5.6.1997, Kok. 1997, s. I-2971, 20 kohta). Tästä seuraa, että yhteisöjen tuomioistuimen ei tarvitse ottaa kantaa kysymykseen, olisiko IJF:tä ja EJU:ta pitänyt kuulla pääasiaa käsiteltäessä.

30 Kolmanneksi on syytä muistuttaa oikeuskäytännössä vakiintuneesti katsotun, että koska ennakkoratkaisulla on pyrittävä antamaan kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen tulkinta yhteisön oikeudesta, kansallisen tuomioistuimen on määriteltävä esittämiinsä kysymyksiin liittyvät tosiasiat ja oikeudelliset seikat tai ainakin selostettava ne tosiseikkoja koskevat lähtökohdat, joihin nämä kysymykset perustuvat. Nämä edellytykset koskevat erityisesti tiettyjä aloja, kuten kilpailua, joille on luonteenomaista tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen monimutkaisuus (ks. erityisesti em. yhdistetyt asiat Telemarsicabruzzo ym., tuomion 6 ja 7 kohta; asia C-67/96, Albany, tuomio 21.9.1999, Kok. 1999, 39 kohta, s. I-5751 ja yhdistetyt asiat C-115/97, C-116/97 ja C-117/97, Brentjens', tuomio 21.9.1999, Kok. 1999, 38 kohta, s. I-6025).

31 Ennakkoratkaisupyynnöissä annetut tiedot eivät ole tarpeen ainoastaan sen vuoksi, että yhteisöjen tuomioistuin voi niiden perusteella antaa soveltamiskelpoisen vastauksen, vaan myös siksi, että jäsenvaltioiden hallituksilla ja

tietyillä muilla osapuolilla on niiden perusteella mahdollisuus esittää huomautuksensa EY:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklan mukaisesti. Yhteisöjen tuomioistuimen on huolehdittava siitä, että kyseiset osapuolet voivat käyttää tätä mahdollisuuttaan, kun otetaan huomioon se, että edellä mainitun artiklan mukaan ainoastaan ennakkoratkaisupyynnöt annetaan tiedoksi näille osapuolille (ks. erityisesti asia C-458/93, Saddik, määräys 23.3.1995, Kok. 1995, s. I-511, 13 kohta; em. asia Albany, tuomion 40 kohta ja em. asia Brentjens', tuomion 39 kohta).

32 Asian C-191/97 osalta, joka on syytä tutkia ensin, pääasian asianosaisten, jäsenvaltioiden hallitusten, Norjan hallituksen ja komission EY:n tuomioistuimen perussäännön kyseisen säännöksen mukaisesti esittämistä huomautuksista ilmenee, että ne ovat ennakkoratkaisupyynnön sisältämien tietojen perusteella voineet ilmaista kantansa yhteisöjen tuomioistuimelle esitetystä kysymyksestä siltä osin kuin se koskee palvelujen tarjoamisen vapauteen liittyviä perustamissopimuksen määräyksiä.

33 Vaikka Kreikan, Espanjan ja Italian hallitukset ovatkin nyt esillä olevassa asiassa katsoneet, etteivät ne pysty kansallisen tuomioistuimen esittämien tietojen perusteella ottamaan kantaa siihen, harjoittaako pääasian kantaja perustamissopimuksessa tarkoitettua taloudellista toimintaa, on syytä korostaa, että nämä hallitukset ja muut asian osapuolet ovat kyenneet tuomioistuimen tosiseikkoja koskevan kuvauksen perusteella esittämään näkemyksensä.

34 Lisäksi ennakkoratkaisupyyntöön sisältyneitä tietoja ovat täydentäneet kansallisen tuomioistuimen toimittamasta asiakirja-aineistosta ja yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyistä kirjallisista huomautuksista ilmenevät seikat. Kaikki nämä tiedot, jotka sisältyvät suullista käsittelyä varten laadittuun kertomukseen, on toimitettu jäsenvaltioiden hallituksille ja muille asian osapuolille suullista käsittelyä varten, ja nämä osapuolet ovat voineet halutessaan täydentää huomautuksiaan suullisessa käsittelyssä (ks. vastaavasti myös em. asia Albany, tuomion 43 kohta ja em. asia Brentjens', tuomion 42 kohta).

35 Yhteisöjen tuomioistuin on kyennyt saamaan kansallisen tuomioistuimen esittämien tietojen ja niitä tarvittavilta osin täydentävien edellä mainittujen seikkojen perusteella riittävän käsityksen pääasiaan liittyvistä tosiseikoista ja oikeudellisista seikoista, jotta se voi tulkita palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia perustamissopimuksen määräyksiä tämän oikeusriidan kohteena olevan tilanteen kannalta.

36 Siltä osin kuin ennakkoratkaisukysymys koskee yrityksiin sovellettavia kilpailusääntöjä, yhteisöjen tuomioistuin ei sen sijaan katso saaneensa riittävää selvitystä voidakseen ilmaista kantaansa relevanttien markkinoiden määrittelystä pääasiassa. Ennakkoratkaisupyynnössä ei myöskään ilmaista selvästi, millaisia yrityksiä näillä markkinoilla toimii ja mikä on niiden lukumäärä. Yhteisöjen tuomioistuin ei voi myöskään ennakkoratkaisupyynnön tehneen tuomioistuimen toimittamien tietojen perusteella antaa soveltamiskelpoista ratkaisua jäsenvaltioiden välisen vaihdannan olemassaolosta ja laajuudesta tai judokien valintasääntöjen mahdollisista vaikutuksista siihen.

37 On siten todettava, että ennakkoratkaisupyynnössä ei anneta kilpailusääntöjen osalta riittäviä tietoja, jotta tämän tuomion 30 ja 31 kohdassa mainitut edellytykset täyttyisivät.

38 Asiassa C-51/96 esitetyn kysymyksen osalta ennakkoratkaisupyynnössä ei ole myöskään riittäviä tietoja, jotta yhteisöjen tuomioistuin voisi antaa soveltamiskelpoisen ratkaisun yrityksiin sovellettavien kilpailusääntöjen tulkinnasta. Sen sijaan kyseisessä ennakkoratkaisupyynnössä esitettyjen tietojen, joita ovat tarvittavilta osin täydentäneet ne tiedot, jotka sisältyvät EY:n tuomioistuimen perussäännön 20 artiklan mukaisesti toimitettuihin kirjallisiin huomautuksiin ja jotka ilmenevät myös suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta, sekä

asiassa C-191/97 tehdystä ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenevien tietojen perusteella asian osapuolet ovat kyenneet ilmaisemaan kantansa palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien määräysten tulkinnasta ja yhteisöjen tuomioistuin on kyennyt saamaan asian ratkaisemiseksi riittävän käsityksen pääasiaan liittyvistä tosiseikoista ja oikeudellisista seikoista.

39 Kahdessa pääasiassa esitetyt ennakkoratkaisukysymykset ovat hieman erilaisesta muotoilustaan huolimatta asiallisesti identtiset, joten ei ole tarpeen tutkia väitteitä, joilla vastustetaan erityisesti asiassa C-51/96 esitetyn ennakkoratkaisukysymyksen tutkittavaksi ottamista.

40 Edellä esitetystä seuraa, että yhteisöjen tuomioistuimen on vastattava esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin siltä osin kuin ne liittyvät palvelujen tarjoamisen vapautta koskeviin perustamissopimuksen määräyksiin. Ennakkoratkaisukysymyksiä ei sen sijaan tutkita siltä osin kuin ne koskevat yrityksiin sovellettavien kilpailusääntöjen tulkintaa.

Perustamissopimuksen 59 artiklan tulkinta

41 Aluksi on huomautettava, että urheilu kuuluu Euroopan yhteisön tavoitteet huomioon ottaen yhteisön oikeuden soveltamisalaan siltä osin kuin toiminta on perustamissopimuksen 2 artiklassa tarkoitettua taloudellista toimintaa (ks. asia 36/74, Walrave ja Koch, tuomio 12.12.1974, Kok. 1974, s. 1405, 4 kohta; Kok. Ep. II, s. 415 ja asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995, Kok. 1995, s. I-4921, 73 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on myös todennut, että urheilutoiminnalla on Euroopan yhteisössä huomattava yhteiskunnallinen merkitys (ks. em. asia Bosman, tuomion 106 kohta).

42 Tämä oikeuskäytäntö on vahvistettu Amsterdamin sopimuksen hyväksyneen konferenssin päätösasiakirjan liitteenä olevalla urheilua koskevalla julistuksella nro 29, jossa korostetaan urheilun yhteiskunnallista merkitystä ja jossa kehotetaan Euroopan unionin toimielimiä kiinnittämään huomiota erityisesti amatööriurheilun erityispiirteisiin. Tämä julistus on sopusoinnussa kyseisen oikeuskäytännön kanssa erityisesti siltä osin kuin se koskee tilanteita, joissa urheilutoiminta on taloudellista toimintaa.

43 On syytä muistuttaa, että henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevien perustamissopimuksen määräysten vastaisina ei ole pidettävä sellaista sääntelyä tai käytäntöä, jolla suljetaan ulkomaalaiset pelaajat muista kuin taloudellisista syistä tiettyjen otteluiden ulkopuolelle näiden otteluiden erityisluonteen tai erityisolosuhteiden vuoksi, jolloin kysymys on siis yksinomaan urheilusta sellaisenaan, kuten eri maiden maajoukkueiden välisissä otteluissa. Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin korostanut, että perustamissopimuksen soveltamisalaa ei voida rajoittaa enempää kuin rajoituksen varsinainen tarkoitus edellyttää, eikä rajoitukseen voida vedota tietyn urheilutoiminnan sulkemiseksi kokonaisuudessaan perustamissopimuksen soveltamisalan ulkopuolelle (asia 13/76, Donà, tuomio 14.7.1976, Kok. 1976, s. 1333, 14 ja 15 kohta ja em. asia Bosman, tuomion 76 ja 127 kohta).

44 Pääasiassa kyseessä olevat valintasäännöt eivät koske kilpailuja eri maiden maajoukkueiden välillä, joihin valinnat tekee kunkin maan liitto oman valtion kansalaisista, kuten olympialaisia tai tiettyjä maailman- tai Euroopan-mestaruuskilpailuja, vaan niiden mukaan kansalliset liitot saavat valita tiettyihin muihin huipputason kansainvälisiin kilpailuihin vain urheilijoita, jotka kuuluvat kyseiseen liittoon, heidän kansallisuudestaan riippumatta. Näitä kilpailuja ei voida samastaa maajoukkueiden välisiin kilpailuihin, jotka eivät mahdollisesti kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan, pelkästään sen perusteella, että

urheilijoiden näissä kilpailuissa saavuttamat tulokset otetaan huomioon, kun määritetään maita, jotka voivat lähettää edustajia olympialaisiin.

45 LFJ väittää, että urheilujärjestöillä ja -liitoilla on oikeus määrittää vapaasti sellaisiin kilpailuihin osallistumista koskevat edellytykset, jotka koskevat ainoastaan amatööriurheilijoita.

46 Tältä osin on todettava, että pelkästään se, että urheilujärjestö tai -liitto valitsee edustajansa yksipuolisesti jäseninään olevien amatööriurheilijoiden joukosta, ei sulje pois sitä, että nämä harjoittaisivat perustamissopimuksen 2 artiklassa tarkoitettua taloudellista toimintaa.

47 Riidanalaisten säännösten luonteen osalta edellä mainituissa asioissa Walrave ja Koch (17 ja 18 kohta) ja Bosman (82 ja 83 kohta) annetuista tuomioista seuraa, että henkilöiden vapaata liikkuvuutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia yhteisön määräyksiä ei sovelleta pelkästään viranomaisten toimintaan, vaan myös muunlaisiin sääntelyihin, joiden tarkoituksena on säännellä kollektiivisesti palkkatyötä ja palvelujen tarjoamista. Henkilöiden vapaan liikkuvuuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistaminen jäsenvaltioiden väliltä vaarantuisi, jos viranomaisperäisten esteiden poistamisen vaikutus voitaisiin tehdä tyhjäksi rajoituksilla, jotka perustuvat yksityisoikeudellisten yhdistysten ja yhteenliittymien oikeudellisen itsemääräämisvallan käyttöön.

48 Tästä seuraa, että perustamissopimusta ja erityisesti sen 59, 60 ja 66 artiklaa voidaan soveltaa urheilutoimintaan ja pääasiassa kyseessä olevien sääntöjen kaltaisiin urheilujärjestöjen sääntöihin.

49 Edellä esitetyt huomiot ja yhteisöjen tuomioistuimessa esitetyt lausumat huomioon ottaen on tutkittava, onko Deliègen harjoittaman toiminnan kaltainen toiminta perustamissopimuksen 2 artiklassa tarkoitettua taloudellista toimintaa

ja erityisesti onko se perustamissopimuksen 59 artiklassa tarkoitettua palvelujen tarjoamista.

50 Sen yhteistyön yhteydessä, joka ennakkoratkaisumenettelyllä on luotu kansallisen tuomioistuimen ja yhteisöjen tuomioistuimen välille, ensiksi mainitun tuomioistuimen asiana on todeta asiaan liittyvät tosiseikat ja arvioida niitä (ks. erityisesti asia 139/85, Kempf, tuomio 3.6.1986, Kok. 1986, s. 1741, 12 kohta) ja yhteisöjen tuomioistuimen asiana on ilmoittaa kansalliselle tuomioistuimelle tarpeelliset tulkintaan liittyvät näkökohdat, jotta tämä voi ratkaista riita-asian (asia C-332/88, Alimenta, tuomio 22.5.1990, Kok. 1990, s. I-2077, 9 kohta).

51 Tältä osin on aluksi todettava, että asiassa C-191/97 esitetyssä ennakkoratkaisupyynnössä mainitaan nimenomaisesti aiempien urheilutulosten perusteella myönnetyt stipendit ja urheilijan tuloksiin suoraan sidotut sponsorisopimukset. Deliège on väitteidensä tueksi esittämiinsä tiettyihin asiakirjoihin vedoten todennut yhteisöjen tuomioistuimessa saaneensa urheilutulostensa perusteella stipendit Belgian ranskankieliseltä yhteisöltä ja Belgian liittojen yhteiseltä olympiakomitealta sekä saaneensa sponsoritukea eräältä pankilta ja autonvalmistajalta.

52 Perustamissopimuksen 2 artiklassa tarkoitetun taloudellisen toiminnan käsitteen ja perustamissopimuksen 59 artiklassa tarkoitetun palvelujen tarjoamisen käsitteen osalta on todettava, että näillä käsitteillä määritellään yhden perustamissopimuksessa taatun perusvapauden soveltamisala ja että niitä ei näin ollen voida tulkita suppeasti (ks. vastaavasti asia 53/81, Levin, tuomio 23.3.1982, Kok. 1982, s. 1035, 13 kohta).

53 Erityisesti taloudellisen toiminnan käsitteen osalta vakiintuneesta oikeuskäytännöstä (em. asia Donà, tuomion 12 kohta ja asia 196/87, Steymann, tuomio 5.10.1988, Kok. 1988, s. 6159, 10 kohta) seuraa, että palkkatyön tekemistä tai palvelujen tarjoamista maksua vastaan on pidettävä perustamissopimuksen 2 artiklassa tarkoitettuna taloudellisena toimintana.

54 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut muun muassa edellä mainitussa asiassa Levin (17 kohta) ja edellä mainitussa asiassa Steymann (13 kohta), toiminnan on oltava todellista ja aitoa eikä niin vähäistä, että sitä voidaan pitää täysin toisarvoisena ja epäoleellisena.

55 Palvelujen tarjoamisen osalta perustamissopimuksen 60 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan palveluilla tarkoitetaan suorituksia, joista tavallisesti maksetaan korvaus ja joita määräykset tavaroiden, pääomien tai henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta eivät koske.

56 Tältä osin on todettava, että urheilutoiminta ja erityisesti huippu-urheilijan osallistuminen kansainväliseen kilpailuun voivat sisältää useita erillisiä, mutta toisiinsa läheisesti liittyviä palveluja, joihin voidaan soveltaa perustamissopimuksen 59 artiklaa, vaikka palvelujen vastaanottajat eivät maksa joistakin näistä palveluista (ks. asia 352/85, Bond van Adverteerders ym., tuomio 26.4.1988, Kok. 1988, s. 2085, 16 kohta).

57 Esimerkiksi kansainvälisen kilpailun järjestäjä tarjoaa urheilijalle mahdollisuuden harjoittaa urheilulajiaan ja vertailla itseään muihin kilpailijoihin, ja vastaavasti urheilijat mahdollistavat kilpailuun osallistumalla sen, että järjestäjä voi tuottaa urheilutapahtuman, johon katsojat voivat osallistua, josta televisioyhtiöt voivat lähettää ohjelmaa ja joka voi kiinnostaa mainostajia ja sponsoreita. Lisäksi urheilija tarjoaa sponsoreilleen mainospalvelun jo pelkän urheilusuorituksensa avulla.

58 Yhteisöjen tuomioistuimessa esitettyjen huomautusten sisältämistä vastalauseista, joiden mukaan pääasiat koskevat ainoastaan jäsenvaltion sisäistä tilannetta ja joiden mukaan tietyt kansainväliset kilpailut eivät kuulu perustamissopimuksen maantieteelliseen soveltamisalaan, on todettava, että palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia perustamissopimuksen määräyksiä ei sovelleta sellaiseen toimintaan, joka tapahtuu kaikilta merkityksellisiltä osiltaan yhden jäsenvaltion sisällä (ks. viimeksi asia C-108/98, RI.SAN., tuomio 9.9.1999, 23 kohta, Kok. 1999, s. I-5219 ja asia C-97/98, Jägerskiöld, tuomio 21.10.1999, 42 kohta, Kok. 1999, s. I-7319). Se, että urheilija osallistuu kilpailuun muussa kuin omassa asuinvaltiossaan, voi kuitenkin osoittaa, että tilanne ei ole pelkästään jäsenvaltion sisäinen.

59 Kansallisen tuomioistuimen on arvioitava näiden tulkintaan liittyvien näkökohtien perusteella, onko Deliègen urheilutoiminta ja erityisesti hänen osallistumisensa kansainvälisiin kilpailuihin perustamissopimuksen 2 artiklassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, ja erityisesti, onko se perustamissopimuksen 59 artiklassa tarkoitettua palvelujen tarjoamista.

60 Kun oletetaan, että Deliègen toimintaa voidaan pitää palvelujen tarjoamisena, on tutkittava, muodostavatko pääasiassa kyseessä olevat valintasäännöt perustamissopimuksen 59 artiklassa tarkoitetun palvelujen tarjoamisen vapauden rajoituksen.

61 Tältä osin on todettava, että toisin kuin asiassa Bosman sovellettavat säännöt, pääasiassa kyseessä olevat valintasäännöt eivät määritä ammattiurheilijoiden työmarkkinoille pääsyn edellytyksiä eivätkä sisällä kansalaisuutta koskevia ehtoja, jotka rajoittavat muiden jäsenvaltioiden niiden kansalaisten lukumäärää, jotka voivat osallistua kilpailuun.

62 Deliège, joka on Belgian kansalainen, ei edes väitä, että LBJ:n tekemä valinta, jolla häntä ei valittu osallistumaan turnaukseen, olisi tehty hänen kansalaisuutensa perusteella.

63 Kuten tämän tuomion 44 kohdassa todetaan, tällaiset valintasäännöt eivät myöskään koske turnausta, jossa maajoukkueet kilpailevat keskenään, vaan turnausta, jossa valituksi tulleet urheilijat kilpailevat omaan lukuunsa.

64 Tässä yhteydessä on riittävää todeta, että vaikka pääasiassa kyseessä olevien kaltaisten valintasääntöjen väistämättömänä seurauksena on turnaukseen osallistuvien henkilöiden määrän rajoittaminen, tällainen rajoitus kuuluu erot-

tamattomasti huipputason kansainvälisen kilpailun kulkuun, minkä vuoksi on annettava tiettyjä valintasääntöjä tai määrättävä valintaedellytyksistä. Tällaisia sääntöjä ei voida siten sellaisinaan pitää perustamissopimuksen 59 artiklassa kiellettyinä palvelujen tarjoamisen vapauden rajoituksina.

65 Kansainvälisen urheiluturnauksen osallistujien valintajärjestelmän on perustuttava useisiin seikkoihin, jotka liittyvät muuhun kuin urheilijoiden henkilökohtaiseen tilanteeseen, kuten kyseisen urheilulajin luonteeseen, organisaatioon ja rahoittamiseen.

66 Vaikka valintajärjestelmä saattaa osoittautua jotakin urheilijaryhmää suosivaksi, pelkästään tästä ei pidä päätellä, että tällaisen järjestelmän käyttöönottaminen rajoittaisi palvelujen tarjoamisen vapautta.

67 Näin ollen on luonnollista, että turnausten järjestäjien, urheiluliittojen tai ammattiurheilijoiden järjestöjen kaltaiset yhteisöt antavat asianmukaisia sääntöjä ja suorittavat valinnat niiden nojalla.

68 Tältä osin on myönnettävä, että tällaisen tehtävän asettaminen kansallisille liitoille, joilla on yleensä tarvittavat tiedot ja kokemus, heijastaa useimpien urheilulajien järjestäytymistapaa, joka perustuu periaatteessa yhden liiton

olemassaoloon maata kohti. Lisäksi on todettava, että pääasiassa kyseessä olevia valintasääntöjä sovelletaan sekä yhteisössä järjestettäviin kilpailuihin että yhteisön ulkopuolella järjestettäviin turnauksiin ja että ne koskevat sekä jäsenvaltioiden että kolmansien maiden kansalaisia.

69 Esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin on siten vastattava, että sääntö, jonka mukaan urheilijan, joka on ammattilainen tai puoliammattilainen tai joka pyrkii ammattilaiseksi tai puoliammattilaiseksi, on saatava lupa kansalliselta liitoltaan tai tultava kansallisen liiton valitsemaksi, jotta hän voi osallistua huipputason kansainväliseen urheilukilpailuun, jossa keskenään eivät kilpaile maajoukkueet, ei sellaisenaan rajoita perustamissopimuksen 59 artiklassa tarkoitettua palvelujen tarjoamisen vapautta, kun sääntö on välttämätön kilpailun järjestämiseen liittyvistä syistä.

Oikeudenkäyntikulut

70 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Belgian, Tanskan, Saksan, Kreikan, Espanjan, Ranskan, Italian, Alankomaiden, Itävallan, Suomen, Ruotsin ja Norjan hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Tribunal de première instance de Namurin 16.2.1996 antamallaan määräyksellä ja 14.5.1997 antamallaan tuomiolla esittämät kysymykset seuraavasti:

Sääntö, jonka mukaan urheilijan, joka on ammattilainen tai puoliammattilainen tai joka pyrkii ammattilaiseksi tai puoliammattilaiseksi, on saatava lupa kansalliselta liitoltaan tai tultava kansallisen liiton valitsemaksi, jotta hän voi osallistua huipputason kansainväliseen urheilukilpailuun, jossa keskenään eivät kilpaile maajoukkueet, ei sellaisenaan rajoita perustamissopimuksen 59 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 49 artikla) tarkoitettua palvelujen tarjoamisen vapautta, kun sääntö on välttämätön kilpailun järjestämiseen liittyvistä syistä.

Rodríguez Iglesias Moitinho de Almeida

Edward Sevón Kapteyn Puissochet

Hirsch Jann Ragnemalm

Julistettiin Luxemburgissa 11 päivänä huhtikuuta 2000.

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias

kirjaaja presidentti